

« zurück blättern vor »

RURMUS subst. m., ab 1643; ‘Wasserleitung, Wasserpumpe, Brunnen’ –
‘wodociąg, pompa, studnia’: (1643) 1909 JarzGoś 65, SP17 *Z rurmusu mało nadzieje; Studnia tego ma wetować, Codzienną wodę gotować.* ○ 1663
PTAŚNIK 387 *Żeby studnie [...] budowali i ten rurmus recuperowawszy na miejscu dawnym [...] postawili.* ○ 1690 Solsk.Arch. 153, L ○ (1691) 1907
Pot.Ogr.Fr.2 192 *Tać prawdziwie niewczymci ustawnie magluje, Jako się to nie zaraz człek recolliguje: Głowa, ciała ludzkiego wżgardziwszy ratuszem, Milszy jej do zabawy rurmus i z foluszem.* ○ 1777 Zab.XV/2 s.388, DOR *Toż świetne gmachy, winnice, ogrody, rurmusy, stawy i szpalerne chłody.* ○ 1781–1783 Jak.Mat.3 407, L *Trzy główniejsze rzeczy uważać się mają w rurmusie, t.i. rury, kłamki i bieguny. Biegun ieft to walec podstawy kołowéy, mogący przebiegać wnątrzną objętość rury, która nazywa się samo ciało; klamka służy do otworzenia i zamknięcia na przemian przechodu dla wody; ciało rurmusu ieft rura, którą biegun przebiega.* ○ [LBel.] 1786 Stas. Buff., L – CN, TR, L, SWIL, SW (stp.), DOR (daw.) sowie BAN. ◇ **Etym:**
1) frühnhd. **rorenhus* **2)** nhd. **Röhrenhaus* ‘Röhre = langer Gegenstand mit rundem Querschnitt zum Durchleiten von Flüssigkeiten + *Haus* = Gebäude zur Beherbergung von etw.’. ◇ **Der:** *rurmusowy* adj., 1781–1782 Pilch.Sen.List.2 156, L, zuerst geb. CN. ❖ Zur Sache s. GLOGER IV, 456–57 und PTAŚNIK 386–87. Ein **rorenhus* ist nicht belegt, aber vgl. *Brunnenhaus* (MEYER 1894, 574) und *rurhaus* (Krakau 1582, GLOGER). Die Dublette *rohrmeister* / *rohrenmeister* ist belegt (GRIMM). Eine Dissimilation *r-rn-* → *r-rm-*: **rurnus* → *rurmus* ist naheliegend.

« zurück blättern vor »